20. zaopatrenie zemedelcov pre prípad invalidity a staroby,
21. úprava pomerov zemedelského robotníctva.

To jsou tedy resoluce Unifikačním kongresem přijaté. Sjezd tento byl nejenom významnou manifestací za sjednocení práva, jehož státní význam zdůraznil, nýbrž poskytl též velmi významné směrnice pro její provádění, a to jak po stránce organisace unifikačních prací, tak jejich programu, jakož i obsahu a uspořádání předpisů sjednocených. Jest si jen přáti, aby cenné a pro věc nejvýš prospěšné požadavky sjezdu došly plného a brzkého uskutečnění naší unifikační praksí. Dr. Josef Pražák.

Sjednocení soukromého práva na Celostátním unifikačním kongresu právníků v Bratislavě. I. Sjednocením soukromého práva hmotného zabýval se v nadpise uvedený právnický sjezd ve svém I. pracovním odboru, jehož předsedou byl profesor právnické fakulty Masarykovy university poslanec Dr. Jaroslav Stránský a místopředsedou advokát a senátor Dr. Antonim Klouda. Jako zástupce ministerstva spravedlnosti účastnil se prací odboru významným způsobem ministerský rada Dr. Jan Srb.

Hlavní referent odborový přednosta Karel Schrotz podal ve svém referátu přehled po předpisech spadajících do oblasti práva soukromého, jež byly již sjednoceny, jakož i těch, jejichž sjednocení se připravuje.

Jako hlavní úkol sjezdu označil navrhnouti cestu k urychlení unifikace, kterou označil za otázku státní prestiže a nespornou brzdu separatistických, příp. iredentistických snah. V dalším navrhl pak sám prostředky, jež by mohly průběh unifikačních prací urychliti. Pozornosti zaslouží z nich v prvé řadě omezení reforem ve sjednocovacích pracích na nejmenší míru. Sjezd vzal toto stanovisko referenta za své a doporučil ve všeobecné resoluci, aby reformy, jež nejsou naléhavě nutné, nebyly v unifikačních osnovách navrhovány, zvláště když by tím mohl býti ohrožen zdar unifikačních prací. Není sporu, že jest tento prostředek způsobilý k zamýšlenému účelu, ovšem na úkor kvality sjednocených předpisů a zajisté též jejich trvalosti, jak na to částečně upozornil spolureferent Dr. Luby. Jedno jest si totiž nutno uvědomiti pokud jde o požadavek urychlení unifikace, to, co zdůraznil též ministr Dr. Ivan Dérer ve své řeči na zahajovací schůzi sjezdové, to jest, že není žádoucím obětovati urychlení důkladnost a připravenost legislativních prací, neboť jest velkou otázkou, zda by postup to činící přispěl kladně k zdárnému vývoji našich komplikovaných, na vysokém stupni stojících hospodářských, sociálních a právních poměrů. S ostatními prostředky k urychlení sjednocení, jež z referátu Schrotzova přešly do uvedené již všeobecné resoluce, lze souhlasiti bez výhrad. Jsou to: řádná organisace a soustavnost unifikačních prací, jakož i co největší zjednodušení přípravného jednání. Co do organisace

prací nevyslovil se však sjezd pro návrh referentův, aby byly soustředěny v jediném resortu, a to v ministerstvu unifikací. Jest upozorniti, že otázky unifikačního procesu řešil též zejména odbor pro právo veřejné.

Pokud jde o vládní osnovu občanského zákoníka, zabýval se odborový přednosta Schrotz ve svém referátu zejména otázkou vsunutí sjednoceného práva rodinného do tohoto návrhu. Doporučil, aby bylo pracováno k tomuto zařazení, ale jen, pokud by tím nebylo příliš oddáleno nebo znemožněno uzákonění vládního návrhu. Jiní účastníci vyslovili se proti tomu pro požadavek vsunutí celého rodinného práva bez jakéhokoliv omezení. Než sjezd nerozhodl se pro tak ostrou formulaci a v resoluci doporučil jen, aby bylo vynaloženo všechno úsilí k tomu cíli, aby do vládního návrhu bylo vsunuto i sjednocené právo rodinné, bez něhož by nový zákonník přece jen zůstal neúplný.

Do kritiky osnovy po stránce obsahové příp. návrhů na její změny a doplňky se hlavní referent nepustil a nebylo to zajisté ani hlavním úkolem kongresu. Učinili tak však všichni spolureferenti, pokud se zabývali právem občanským.

Dr. Štefan Král omezil se ve svém referátu na instituci koakvizice a větevného dědění. Koakvizici navrhl uzákoniti pro celý stát s rozšířením na všechny občany, poukázav na soudobé sociální a hospodářské poměry většiny obyvatelstva státu, u nějž manželka jest právě tak výdělečně činna jako manžel. Větevné dědění proti tomu doporučil odstraniti, a to i na území Slovenska a Podkarpatské Rusi.

Dr. Štefan Luby, jenž podal ve svém tištěném referátu sjezdovém výstižnou konfrontaci právní úpravy navrhované vládní osnovou s právem dosud na Slovensku a Podkarpatské Rusi platným, uvedl v ústním přednesu proti vládnímu návrhu občanského zákoníka výtky ve dvojím směru: jednak, že nedbá v postačující míře jazykové hodnoty, jednak, že nebylo při navrhování unifikačních předpisů přihlédnuto ke slovenskému právu jako vzoru ani v těch případech, kde jest uznaně lepším.

Dr. Zdenka Telecká zabývala se kriticky navrženými ustanoveními vládní osnovy o majetkoprávním postavení ženy v manželství a doporučila provésti jisté změny za účelem plného zrovnoprávnění ženy. Také ona vyslovila se pro koakvizici a proti malé míře, v níž bylo přihlíženo při zdělávání unifikačního občanského zákoníka ku právu platnému na Slovensku.

Dr. Jarmila Papežová podala ve svém referátu rozbor ustanovení práva rodinného navržených superrevisní osnovou s hlediska požadavků ženských organisací, za jejichž mluvčí se prohlásila.

Přáním, aby bylo více přihlíženo ku právu platnému na Slovensku, dostalo se místa ve všeobecné resoluci, a to v jejím 2. a 3. odstavci.

Resoluce zvláštní uvádí pak ještě program pro další unifikaci

občanského práva slovy: Zároveň s vlastním právem občanským bude třeba sjednotit úseky na ně těsně navazující, jako na př. právo knihovní. Při tom obrací sjezd zvláštní pozornost na právní poměry kompossesorátu, urbarialistů a želiarů.

Nebyl proti tomu vysloven resolucí požadavek republikace předpisů, jejichž brzká unifikace jest nemožnou, ačkoliv byl hlavním referentem navržen.

Speciálními problémy sjednocení obchodního práva zabýval se odbor pro právo soukromé na základě referátu docenta právnické fakulty Komenského university Dr. Josefa Fundárka, který v něm navrhl též resoluci, týkající se unifikace tohoto oboru právního, jež byla jako součást resoluce příslušného odboru pracovního s jedincu změnou přijata.

Není divu, že co do unifikace obchodněprávní materie byl hlavní zájem věnován novému obchodnímu zákonu, návrh, jehož prvých dvou knih byl před nedávnem vydán tiskem. Návrhem tímto jest, pokud jde o prvou knihu elaborát Vědecké komise k přípravě a projednání nového obchodního zákoníka, pokud jde o druhou samostatný elaborát ministerského rady Dr. Smitka. V předmluvě k této publikaci bylo pak veřejnosti sděleno, co bude podle nynějšího názoru ministerstva spravedlnosti do celkového návrhu obchodního zákona ještě pojato.

Nelze zapříti, že uvedená předmluva připravila valné části zájemců zklamání, jehož důvodem jest oficielními činiteli zamýšlená kusost nového československého obchodního zákona. Nemá totiž obsahovati právní úpravu společnosti akciové, komanditní na akcie, kterou ovšem platné slovenské právo nezná, dále družstev, co do kterých by bylo dáno zúžení proti slovenskému obchodnímu zákoníku, a konečně společnosti s ručením omezeným, upravené nyní arciť na celém území státu mimo obchodní zákoníky.

Také unifikační sjezd vyslovil se ve své resoluci pro úplnější kodifikaci pojmutím předpisů o sdruženích výše uvedených, kromě akciové komandity, do obchodního zákona, připojil však k návrhu ministerského rady v ministerstvu spravedlnosti Dr. Smitka podmínku možnosti, jejíž vsunutí neobešlo se však bez odporu.

Dále byl vysloven resolucí sjezdovou požadavek, aby osnova nového obchodního zákona byla připravena včas tak, aby mohla býti předložena Národnímu shromáždění ihned po odhlasování nového československého zákoníka občanského. Lhůta tato v resoluci uvedená jeví se nejníže možnou, ježto ke konečné redakci ustanovení o obchodech jakož i některých předpisů jiných nelze přikročiti, dokud nebudou známy výsledky parlamentního projednání návrhu československého občanského zákoníka.

Na kongresu byly v debatě proneseny výtky na pomalost prací na novém obchodním zákoně a poukazováno pro srovnání na průběh prací na novém zákoníku občanském. K tomu jest však uvésti, jak bylo též na sjezdu částečně učiněno, že práce na uni-

fikaci, příp. reformě obchodního práva byly zahájeny dotazníkovou akcí sice již r. 1919, intensivněji bylo však na nich pracováno teprve od r. 1929, kterého roku byl pověřen tehdy vrchní odborový rada Dr. Smitek přípravou a vypracováním návrhu části unifikačního obchodního zákona, který by odpovídal prvé knize obchodního zákona rakouského, jakož i zřízena zvláštní Vědecká komise k přípravě a projednání nového obchodního zákona. Pro posouzení legislativních prací tím zahájených po stránce časové jest míti na zřeteli, že byly při nich sledovány ve značné míře cíle reformní, v rozsahu daleko větším, než při sdělávání osnovy nového zákoníka občanského.

Pokud jde o další předpisy obchodně právní, jejichž sjednocení sjezd doporučil, jsou to v prvé řadě formální předpisy o ochraně vzorků a modelů jakož i předpisy o soukromých pojišťovnách, dále předpisy o některých typech cenných papírů, o nesporném řízení ve věcech obchodních a směnečných a konečně naše dva zákony šekové.

II. Unifikací právních předpisů, upravujících civilní řízení soudní, zabýval se II. pracovní odbor sjezdový, jehož předsedou byl Dr. Trslín.

Jednání tohoto odboru těšila se zvlášť velké pozornosti účastníků sjezdu a byl jim po dlouhou dobu přítomen ministr spravedlnosti Dr. Ivan Dérer.

V referátech i debatě soustředila hlavní zájem kritika právní úpravy odvolání, navržené vládní osnovou civilního řádu soudního, zejména jejího § 489. Vládní osnova přidržela se principu zákazu novot v odvolacím řízení, tedy principu býv. rakouského civilního řádu soudního (§ 482), navrhla však jistá zúžení jeho provedení, zejména 3. odst. § 489, který by připouštěl v odvolacím řízení nový skutkový a důkazní přednes, vztahující se na věc samu s vymezením: »pokud jde o skutečnosti, příp. průvody, o kterých strana za řízení v prvé stolici ani nevěděla, ani při náležité opatrnosti věděti nemohla«.

S omezeným odvoláním v navržené právní úpravě vládního návrhu, zejména též jeho § 489, vyslovili svůj souhlas hlavní referent odboru profesor právnické fakulty Komenského university Dr. František Štajgr, dále profesor právnické fakulty Karlovy university Dr. Václav Hora, jenž uvedl, že také vývoj v jiných státech směřuje k odvolání omezenému, a konečně advokát Dr. Kotrlý.

Proti tomu pro přepracování vládní osnovy ve smyslu t. zv. plného odvolání vyslovil se ve svém koreferátu Dr. Ernest Ziegler poukázav k tomu, že při zákazu novot vyskytují se často nespravedlivé rozsudky a polemisovav s vývody důvodové zprávy, podle nichž zákaz novot jest požadavkem státního celku. Pro plné odvolání plaidoval též Dr. Lev Zuckermann, jenž zdůraznil, že omezené odvolání jest nebezpečím hlavně pro strany

chudé, advokáty buď nezastoupené, nebo zastupované jen s menší pečlivostí. Shodně s právě uvedenými referenty vyslovilo se pro neomezenou přípustnost novot také několik účastníků debaty.

Pozornosti zaslouží střední řešení, navržené Drem Uradníčkem, aby totiž byly připuštěny neomezeně novoty, ale jen za podmínky jejich uvedení v odvolacím spise.

Zmíniti by se bylo ještě o návrhu Dr. Schwitzera, aby otázka novot v odvolacím řízení byla zahrnuta pod širší otázku preklusitivy a tato řešena v celé osnově jednotně.

Právní úpravou odvolání de lege ferenda zabýval se pak odbor rovněž ve své resoluci, v níž vyslovil se pro přípustnost novot ve 2. stolici, arciť s tím, že nutno pamatovati na opatření proti svévolnému protahování sporu.

Dále řešil odbor též problém podmínek přípustnosti obnovy, co do kterých zaujal v resoluci stanovisko, aby byla obnova připuštěna na základě nových skutečností a důkazů bez každého omezení, jakož i otázku preklusitivy v řízení směnečném, pro upuštění od níž v budoucí právní úpravě se vyslovil.

Hlavní referent profesor Štajgr uvedl ve svém tištěném referátu také další předpisy, jejichž unifikaci považuje za nejnutkavější, totiž: o vyhlášení za mrtva, o pozůstalostním řízení a o pozemkových záležitostech. Uvedený návrh byl přijat bez změny do resoluce.

Proti tomu nesetkáváme se v ní s návrhem hlavního referenta na republikaci procesních předpisů nerozlučně spojených s ustanoveními duplicitních zákonů povahy materiální, u nichž nelze počítat s unifikací v dohledné době.

Upozornění zaslouží ještě úvodní část Štajgrova tištěného referátu, v níž zabývá se způsoby unifikace a dovozuje, že pro nás jest schůdnou jediné unifikační metoda synthetická.

Také II. sjezdový odbor shodně s I. pracovním odborem nepřijal návrh Dr. C. Baťinky, aby byly zřízeny odborné komise v něm uvedené: kodifikační, unifikační a recepční, jakož i republikační a překladatelské v Praze, Brně a Bratislavě.

Dr. Josef Pražák.

Knihy zaslané redakci. Dr. Emilian Ledrer: Konflikty soudních pravomocí. Právnické knihkupectví a nakladatelství L. Linhart, str. 193, Kč 25·—. — Dr. Jaroslav Krejčí: O tak zvané sanaci vadných správních aktů. Nákladem časopisu Moderní stát, str. 55, Kč 10·—. — Dr. Václav Joachim-Dr. Adolf Stafl: Sbírka vzorců podání ve věcech práva správního. Nákladem Právnického knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, str. 1000, Kč 170·—. — Ant. Švehla: Řeči k mládeži. Knihovna zemědělské mládeže sv. 29, str. 58, Kč 6·—. — Dr. Vladimír Jelínek: Teorie mezinárodních orgánů. Knihovna právnické fakulty university Komenského v Bratislavě. Bratislava 1397, str. 154, Kč 40·—. — JUDr. F. Ehlemann-F. Volf: Česko-